

Man vilde da være langt bedre stillet. Jeg vilde have ønsket, at de Herrer havde haft lige saa megen Tro til Konfervesfabrikkerne som jeg, thi De vilde da have støttet Sagen saaledes, at vi kunde have faaet Andelsfabrikker. Nu er det Aktiefabrikker, og nu tages der ikke Hensyn til, hvor meget Folk saa for deres Bæver. Det er kun en ren og stærk Pengesforretning. Først var det bestemt, at Overstuddet skulde falde tilbage paa Bæverne, men da de Herrer vare lunke for Sagen, kunde det ikke ordnes paa den Maade, og man maatte da gaa til Pengemændene for at faa Penge. Nu er det altsaa en ren og stærk Aktieforretning. Vi kunde den Gang faaet Andelsfabrikker, og vi kunne saa det endnu, hvis de Herrer blive varme for at lave Andelsfabrikker, men foreløbig er det, saaledes som det ærede Medlem fra Ringsted (Bairdtsen) sagde, nemlig at det er en Kapitalistlov. Der er saaledes en Mand, der har tegnet for 10,000 Kr. Aktier, blot fordi han kan faa store Renter af sine Penge. Jeg indrømmer imidlertid, at den Slags Ting kan ændres, men man skal ikke overdrive i den Grad, at man skal ofre alt. En Ting kan godt være god, men der kan stilles Fordringer ved Siden af, som man ikke kan tage imod. (En Stemme: Bajerne.) Der er mange andre Ting end Bajerne, og jeg udbillede første Gang, jeg havde Ordet, at det var hele den politiske Stilling og hele vor Stilling til Toldloven, der her maatte tages i Betragtning. Naar der er sagt, at man ikke kunde forstaa, at man kunde være mod denne Lov, naar man vilde have Sultertolden afskaffet, saa synes jeg, det er en mærkelig Udtalelse. Hvis det ærede Medlem fra Årsens (Berntsen) havde Passion for Heste og vilde give meget for en smuk Hest, og man saa vilde præsentere ham en Krabbling, en halt, en Vindsluger, en Krybbebider eller en lignende Hest, saa vilde det ærede Medlem ganske sikkert sige, et saadant Kreatur af en Hest havde han ikke tænkt sig. Skønt han havde først sagt, at han holdt meget af Heste, vilde han dog ikke have den Slags Heste. Det samme er Tilfældet her, jeg holder af Sultertoldens Ophævelse, men ikke i den Forbindelse, hvori den staar her. Der kan, om man vil, gøres mange andre Sammenligninger. Dernæst have de Herrer sagt, at man skulde ikke moralsjere; de fleste vare enige derom. Det ærede Medlem fra Aarhus (Pingel) tog det senere op igen, men de andre Herrer vare enige om, at man ikke skulde slaa videre stærkt derpaa. Jeg tror nu, at det ærede Medlem fra Aarhus tager grundig Jævl i sine Betragtninger. Jeg staar paa samme Standpunkt

som hidtil, nemlig, at man ikke kan være bekendt at bestatte paa den Maade. Hvis vi skulde følge Konsekvenserne af den Slags Ting, maa vi gaa videre, mine Herrer! Måske vi det for en Last, at drikke, saa vide vi ogsaa, der er andre Laster i Samsundet. Der er f. Eks. Usædelighed, højt Hasardspil og den Slags Ting. Vilde vi gaa til at hæmme den Slags Ting, bør vi ogsaa sætte Embedsmænd ved Indgangen til Bordellerne og optræbe Stat af Skunderne der, det er Konsekvensen deraf, og der vil ogsaa komme meget høj Stat ind derved, og den Stat kunne vi saa benytte til Kompensation for andre Skatteobjekter. Paa samme Maade kunde der gøres ved de offentlige Spillehuse, lad os se at faa Nytte af Hasardspillet, saa meget, vi kunne, lad os lægge Stat paa Hasardspillet, og lad Folk betale Stat af de Huse, der spilles i, det har man jo enkelte andre Steder, f. Eks. i Monaco og i flere andre Smaaøstater. Men den Slags Bestatning, det kalder jeg en Bestatning, man ikke kan være bekendt. (En Stemme: Den har vi ogsaa). Saa skulle vi bort fra den. Er den umoralsk, saa kunne vi forbyde den, men at bestatte en Ting, der er umoralsk, kan en Stat ikke være bekendt. Jeg har ikke det mindste imod, hvis de Herrer sige, at Spiritus er samsundsfarlig og skadelig, hvis den virker ødelæggende, hvis det er en farlig Gift for Samsundet, saa simpelthen at nedlægge et Forbud imod den. Enten — eller! Saa vil jeg spørge det ærede Medlem fra Årsens, om han ikke mener, at indirekte Bestatning er uretfærdig? Jeg haaber, at han vil indrømme, at den er uretfærdig, og, naar det er Tilfældet, vil jeg nok spørge, om den saa ikke er i Strid med Kristendommen, for alt, hvad der er uretfærdigt, det kan dog ikke falde sammen med Kristendommen, selv om det ogsaa er i nok saa ringe Grad stridende mod det retfærdige, saa, naar jeg sagde det før, var det med velberaad Hu, det var ikke nogen Fortalelse, og det ærede Medlem skal ikke slaa saa stort paa det og fortælle, at jeg hører til en lille Sektovre i Sylland, det er saa langt derfra, at jeg endog haaber, at det ærede Medlem hører med til den samme Sekt; han var jo rigtignok let til at forkætre mig, og var han Bæve, var jeg vistnok dømt langt væk, som staaende udenfor den Religion, han repræsenterede, men selv om han ikke, hvad jeg haaber for hans egen Skyld, hører til den samme Sekt som jeg, saa er der mange Tusinder, ja Millioner, her i Landet, som hører til den samme Sekt. Jeg vil altsaa hævde paa det bestemteste, at mine Udtalelser her